

Guia d'arbres d'interès local de Mollet del Vallès Exemples d'aplicació de la Norma Granada O. Alcaide i Ardanaz

Col·lecció Vicenç Plantada, 9, Centre d'Estudis Molletans, Mollet del Vallès, 2005, 197 pàg.

Ressenya

Antoni Arrizabalaga

Museu de Granollers Ciències Naturals

Veritablement les àrees urbanes no són els espais on amb més facilitat trobarem elements remarcables del nostre patrimoni natural. Els centres històrics de carrers estrets on pràcticament no hi entra el sol, o els més moderns barris de blocs aixecats sobre esplanades arrasades, normalment no hi ajuden. Així, quan trobem elements naturals que hi són des d'antic, hi són com a residus que la seva mateixa marginalitat els ha fet supervivents dins la teranyina de les ciutats; o, únic cas possible d'anticip històric, i impossible a casa nostra, dins els jardins de la noblesa. Fins al segle XIX, amb el naixement de l'urbanisme modern, no s'incorporen a les trames urbanes retalls de paisatge natural en forma de passejos i jardins. Però per a aquest darrer cas les viles del Vallès van fer tard i els nostres grans eixamples corresponen a l'urbanisme dissortat dels anys seixanta.

La curta història urbana de les ciutats actuals del nostre Vallès ens deixa un regust agredolç si valorem com el paisatge ha estat tristament obviat en la seva ordenació. Pobles

amb uns pocs centenars d'habitants han esdevingut ciutats en un temps rècord, i sense valorar allò que més a prop tenien, aquell entorn on eren immersos, han construït l'antipaisatge de l'urbanisme caòtic, de l'arquitectura criminal, de la polis impossible. I hi perseveren! (Vegeu la monografia d'aquest mateix número de la revista *Lauro*). Així, hem pogut veure, i encara avui mateix veiem, com les promocions urbanístiques ja siguin per a barris d'habitatges o per a polígons comercials o industrials, anorreen aquells elements del paisatge fàcilment integrables, per a ser substituïts per enjardinaments climàticament impossibles, cars moltes vegades, i sempre, més lletjos i de menor qualitat biològica.

Com a supervivents en aquest caos emergeixen, com a testimonis del que podria ser, els arbres; alguns veritablement raquífics però d'altres com a gegants, magnífics.

L'Olga Alcaide, autora d'aquesta guia d'arbres, ha fixat la seva atenció en els arbres més importants de Mollet

del Vallès, i el resultat és una obra remarcable.

En primer lloc cal assenyalar que el treball va comptar amb l'ajut rebut per mitjà de la beca d'estudis Vicenç Plantada, lliurada pel Centre d'Estudis Molletans en la seva cinquena convocatòria, l'any 2002, i que posteriorment l'Ajuntament d'aquesta ciutat recull els criteris de catalogació i valoració d'aquest treball per tal de protegir aquests arbres. És important la beca que permet que aquelles persones que comparteixen l'esperit d'un Vicenç Plantada en l'amor a la seva terra puguin dur a terme els seus projectes; també és important que els municipis disposin d'un catàleg d'arbres d'interès local.

Aquests catàlegs són una eina de gran utilitat a l'hora de protegir aquests elements botànics, ja que passen a formar part del patrimoni natural, i també cultural!, d'un poble. D'aquesta manera valorem els arbres per ells mateixos i no sols pels molts beneficis que aporten a la ciutat. De la visió purament utilitària de l'arbre com a purificador de l'aire, endolcidor del clima, o del «més val contemplar una filera d'arbres que la darrera aportació arquitectònica a la ciutat» passem a veure cada arbre per ell mateix: aquell que ens donà ombra en el bressol, aquell d'on caiguérem i sota del qual ens consolarem,... i aquell que ens espera en les llargues estones de la nostra vellesa. L'arbre esdevé un referent en la nostra història particular i col·lectiva.

Aquesta obra inclou un catàleg que aplega 48 arbres que l'autora destaca

pel seu interès local, i 11 més que, sense arribar a la primera categoria, l'autora considera també interessants per diversos aspectes, i que sempre tindran temps de pujar a primera. L'autora ha volgut remarcar, i consta al mateix subtítol del llibre, l'aplicació de la norma Granada en la valoració dels arbres. Aquesta norma permet, aplicant criteris diferents, des dels estrictament botànics fins als socials i històrics, donar un valor econòmic a un arbre en concret. No es tracta en aquest cas de reduir-ho tot a diners, sinó d'adonar-nos quant val un arbre abans de reduir-lo a quatre troncs llençats per terra, a uns quants quilos de llenya. Hem de remarcar que per gaudir d'un arbre monumental no sols hom l'ha de plantar, sinó que potser caldrà cuidar-lo durant més de cent anys per, finalment, reposar a la seva ombra majestuosa.

Així, l'obra s'inicia amb l'explicació del que és la norma Granada i com l'autora l'ha aplicada al cas dels arbres de Mollet, i passa seguidament al gruix, que són les fitxes dels arbres escollits. Volem destacar aquí l'estreta col·laboració que ha tingut l'autora en la persona de l'Alfons Raspall, que s'ha ocupat de les il·lustracions i la infografia de les fitxes, que són molt entenedores i que ens ajuden a gaudir del catàleg. De la lectura de les fitxes es desprèn allò que en començar aquesta resenya ens atrevíem a dir: en el creixement de Mollet ningú no va pensar a cuidar aquells arbres que els ulls d'un Plantada infant podien veure en les seves passejades per aquell Mollet dedicat a les feines del camp. Desgraciadament Mollet no compta amb arbres amb gran valor patrimonial, diguem-ho clar, com

tampoc la majoria de les ciutats del Vallès. De tota manera el pi de Gallecs o el conjunt de palmeres del cementiri municipal destaquen entre un conjunt d'arbres que amb la voluntat de tots els molletans, d'aquí uns quants anys seran magnífics representants de la ciutat. L'autora ha hagut, doncs, de triar entre arbres encara amb poc caràcter, potser plantats fa escassos vint anys. En definitiva, fa una tria d'espècies del país, amb exemplars que, encara que són els millors, amb el temps podran esdevenir importants per a Mollet, i també d'espècies rares, exòtiques, restes d'antics jardins privats d'alguna casa amb cert senyoriu.

Amb una intenció clarament educativa, el llibre inclou també un conjunt d'itineraris proposats per tal de visitar cada un dels arbres, amb agrupacions per sectors de la ciutat o per característiques dels exemplars: l'itinerari dolç per observar els arbres fruiters, o el del centre històric de la ciutat; l'acompanyament cartogràfic ens ajudarà a no perdre'ns. Acabem l'obra amb una breu clau de classificació dels arbres tractats, si per cas ens decidim a identificar altres exemplars no citats al llibre, amb els plànols de situació de tots els arbres catalogats a la ciutat, i un glossari de terminologia botànica emprada al text.

Aprofitem aquestes ratlles per felicitar l'autora per la feina ben feta, com ja ens tenia acostumat com a col·laboradora que ha estat i és del Museu de Granollers Ciències Naturals, i que ha realitzat nombrosos estudis relacionats amb la flora i la fauna de la comarca, així com tasques d'educació ambiental.